

Şafak EVRAN TOPUZKANAMIŞ

**KARŞILAŞTIRMALI
ANAYASA HUKUKUNDA
HALKA AİT ANAYASACILIK**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLO LİSTESİ	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ANAYASACILIĞIN TEORİK ZEMİNİNDEN HAREKETLE “HALKA AİT” OLANIN BELİRLENMESİ

I. Çalışmanın Zemini Olarak Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku	5
II. Anayasacılık ve Demokrasi İlişkisi	9
A. Anayasa Yapımından Anayasacılığa	9
B. “Popüler” ve “Popülist” Kavramları Arasında “Halka Ait” Olanı Tespit Edebilmek	12
1. Popüler ve Popülist Kavramları	12
2. “Popüler” Anayasanın İçeriği	13
III. Demokrasi ve Popülizm Arasında Halk.....	17
A. Demokrasilerdeki Anlam Farkları	17
B. Demokrasi ve Anayasal Devlet Gerilimi.....	22
IV. Popülizmde Halkın Anlamı ve Yeri	24

A. Popülizm Kavramı	24
B. Popülizmin Ortaya Çıkış Nedenleri.....	30
C. Popülizme İlişkin Değerlendirmeler	32
1. Manipülasyon Gölgesinde Hakikat İnşası	35
2. Popülizm ve Demokrasi Arasında: Popülizm Demokrasiyi Büyütür mü? Yoksa Demokrasi İçin Bir Tehdit midir?	40
3. Popülizm, Otoriteryanizm ve Faşizm Arasında.....	43
D. Popülizm ve Anayasa Yapımı.....	44
1. Popülizm ve Anayasa Yapımı: Suistimalci Anayasacılık ve Otoriteryan Anayasacılık	45
2. Anayasa Yapım Örnekleri Çerçevesinde Popülizm.....	48
3. Anayasacılık Değerlerinin Alt-Üst Oluşunun Sonuçları: Anayasal Gerileme, Anayasal Erozyon, Anayasal Kriz ve Anayasal Çürüme	52
E. Popülizmle Mücadele Yöntemleri	55

İKİNCİ BÖLÜM

“ANAYASAL AN”LARDA HALK

I. Anayasal Değişim ve Dönüşümlerde Halkın Yeri.....	61
A. “Anayasal An”ların Anlamı ve Önemi.....	61
B. Anayasa Yapımında Halk	62
1. Meşruiyet ve Halkın Katılımı	62
2. Anayasa Yapım Sürecini Etkileyen Nedenler	67
a. Anayasal Dalgalar ve Etkileşimler.....	67
b. Kriz Anlarıyla Biçimlenen “Tutkular”	71
c. İnanç Tesisi	76
d. İktidarı Sınırlama	81
C. Anayasalarda Değişiklik Yapma Nedenleri.....	81
II. Kurucu İktidar Kavramı ve Özellikleri.....	83

III. Kurucu Meclislerde Halk	88
A. Kurucu Meclis Tipleri	88
B. Kurucu Meclisin Özellikleri	92
C. Katılımcı Anayasalar	96
1. Katılımcı Anayasanın Anlamı	96
2. Katılımcı Anayasa Örnekleri	100
a. Yöntemsel Düzeyde	100
b. Uygulamalar Bakımından	101
D. Halkoylamasında “Halkın İradesi”	107
1. Halkoylaması Kavramı	107
2. Plebisite Dönüşen Halkoylamaları	109
3. Halkoylamasına İlişkin Değerlendirmeler	112
a. Dönüştürücü Özelliği ile Halkoylamaları	112
b. Demokratik Unsurlarla Çelişen Halkoylamaları	115

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EVRENSELÇİ VE İŞLEVSELÇİ ANAYASAL TASARIMDA HALK

I. Evrenselci Anayasal Tasarım	121
A. Küresel Anayasacılığın Bir Göstergesi/Sonucu Olarak Evrenselcilik	121
B. Modeller Üzerinden Anayasa Yazımı	124
1. Model Anayasalara İlişkin Temel Sorular	124
2. Anayasa Yazımına Model Olan Örnekler	125
3. “Kutsallaştırılan” Anayasal Modeller	127
C. Anayasaların Etkileşimi	130
1. Anayasal Etkileşimi Sağlayan Mekanizmalar	130
2. Anayasal Etkileşime İlişkin Bir Örnek: “Arap Baharı”	131
D. Neoliberalizmin ve Küreselleşmenin Anayasa Yapımına Etkisi	135

1. Küreselleşmenin Anayasal Demokrasiye ve Hukuk Devletine Etkisi.....	135
2. Örnekler Işığında Neoliberalizmin Anayasa Yapımına Etkisi.....	139
a. Anayasacılık Yoluyla Gözetim ve Düzen Tesisi.....	139
b. Komünizm Sonrası Liberal Değerlerin Yükselişi	141
II. İşlevselci Anayasal Tasarım	144
A. İşlevselci Anayasal Tasarımın Anlamı ve İçeriği	144
B. İşlevselci Model, Toplumsal Sorunları Çözebilir mi?: “Derinden Bölünmüş Toplumlarda” Anayasanın Halka Aidiyet.....	149
C. İşlevselciliğin Penceresinden Japon ve Alman Anayasaları	153
D. İşlevselci Bakış Açısıyla Temel Hak ve Özgürlüklerin Tasarımında Evrensel Kriterlerin Geçerliliği ve Halk Tarafından Sahiplenilmesi	157
III. Evrenselci ve İşlevselci Anayasal Tasarıma Yön Veren Etkiler	160
A. Kültürel Değişim ve Anayasalar	160
B. Müzakerenin Niteliği ve Anayasa Yapımı	162
SONUÇ	165
KAYNAKÇA	175